

על הבדידות

על בעלי הון ומנהלים בכירים שהם בני אדם ובעלי שגינות ושגעונות, ואיך הם מתמודדים איתם

מאת שפי שפס

שרי אריסון, בתום לב המעיד על חוסר הבנה של התנהלות תקשורתית בעולם העסקים, חשפה בכומבי תופעה שכיחה שבעלי הון ומנהלים בכירים מכירים היטב אך מקפידים להסתיר: שימוש באמצעים בלתי רציונאליים, בלתי קונבנציונאליים ובלתי נורמטיביים כדי לשכך מתח, חרדה ודיכאון הנגרמים להם עקב ניהול עסקיהם.

אימה גדולה ושולחת אותם למגידי עתידות ולמבטיחי הצלחות. ואם זה לא עוזר, תמיד אפשר להאשים את הכפיפים העצלים, את המתחרים המנוולים, את התקשורת השמאלנית ואת כל העולם.

4. **תחושת הבדידות.** בדרך הצלחה, ככל שנוסקים גבוה יותר, החמצן דליל יותר והנשימה שטוחה ומאומצת. כמעט ואין אנשים סביב, וגם אם הם מדברים שם למטה, לא תמיד מגיעים הקולות למעלה. לעיתים מנמך עצמו מקבל ההחלטות ויושב בקרב כפיפו ויועציו, אך בסופו של דבר ההכרעה והאחריות הם שלו. להצלחה שותפים רבים. הכישלון הוא יתום. בדידות היא מצע גידול לחזיונות רעים, לפחד, לדיכאון, לחולשת הגוף והדעת ולמנגנוני פיצוי מגלומאניים.

אינני מבקש רחמים על בעלי ההון והשררה, אינני בז להם להם אף לא מוכיח אותם. יש כאן ניסיון לראות אותם כבני אדם, על עוצמותיהם ועל חולשותיהם. בחלק מן המקרים אנו מריעים להם בהערצה או בקנאה, ומשם קצר המרחק להשתלחות, בוז ושמחה לאיד. אולי, אם נצליח לראותם כאנשים בשר ודם, נאפשר גם להם לחבור לרגשות שהם מכחישים ומדחיקים, ואז ייטיבו עם עצמם ועם התלויים בהם.

* הכותב הוא פסיכולוג קליני מומחה בכיר ויועץ ארגוני www.sheffy.net

בלתי נסבלים לפני ההחלטה, ותחושות קשות ביותר של תסכול, זעם ודיכאון במקרה של כישלון. מי שלא ראה כיצד נראה לילה לבן של נבחר ציבור הממתין לספירת קולות הבחורים או של יום שעומד להפקיד בבוקר את מעטפת הצעתו במכרז קריטי - לא ראה עד כמה גדולים ייסורי הנפש של מקבלי החלטות.

2. **אי המוכנות ו/או אי היכולת של מקבל ההחלטות להכיר ולהחזין רגשות, הנתפשים אצלו ואצל סביבתו כגילויים של חולשה.** בכירים בונים את מנהיגותם על בסיס של עוצמה וכות. הדבר מעניק להם תחושה של שליטה עצמית ושליטה באחרים. גילויים של פחד או עצבות קשה אינם לגיטימיים ברפרטואר הרגשי שלהם כי הם חושפים פגיעות נפשית שעלולה להיות להם לרועץ. כעס זעם מותרים, שכן הם מעידים לכאורה על כוח וגם מפחידים את הכפיפים. התוצאה היא שהרגשות האוטנטיים נדחקים פנימה וסופם לגבות מחיר גבוה על נזק מצטבר.

3. **אי היכולת לספוג ולעכל את הכישלונות המיוחסים למקבל ההחלטות ולהשלים עימם.** כישלון הוא תמיד סוג של פגיעה באנו, המחייבת לחשבון נפש. מעטים יודעים לערוך חשבון נפש אמיתי ונוקב. על אחת כמה וכמה בכירים, הבונים את מעמדם על הצלחות ונמצאים תמיד בעין הסערה הציבורית והפומבית. ולכן, עצם המחשבה על כישלון אפשרי מטילה בהם

תיקשוריה המתוקשרים של שרי אריסון עם יועצים חוצניים עוררו דאגה וגיחוך אצל קוראי עיתונים תמימים, אך לא הפתיעו רבים מבעלי ההון והשררה בקהיליה העסקית והפוליטית. שרי אריסון, בתום לב המעיד על חוסר הבנה של התנהלות תקשורתית בעולם העסקים, חשפה בפומבי תופעה שכיחה שבעלי הון ומנהלים בכירים מכירים היטב אך מקפידים להסתיר: שימוש באמצעים בלתי רציונאליים, בלתי קונבנציונאליים ובלתי נורמטיביים כדי לשכך מתח, חרדה ודיכאון הנגרמים להם עקב ניהול עסקיהם.

רבים ומגוונים הם גלגלי ההצלה שבעלי ההון והשררה מנסים להיאחז בהם בכדי להקל על עצמם. הדרך השכיחה והמקובלת יותר בציבור היא האמונה באל עליון ובשלוחיו עלי אדמות. אין לי שמץ של ביקורת כלפי אנשי אמת שדתם אמונתם. אלה מאמינים שקיימת השגחה עליונה, הם מתפללים לאלוהים שייתן ברכה במעשי ידיהם ומקבלים כישלונות תוך צידוק הדין. אך רוב הנוקקים לדת מבין בעלי ההון והשררה אינם באמת אנשי אמונה. הם חומקים בסתר לקבל ברכה מן המקובל שלהם לפני הכרעה גורלית כי אין להם ביטחון בהחלטה שלהם, ואם זה לא יועיל זה לא יזיק, ואולי זה ייתן להם כמה שעות של נחמה פורתא. לעיתים, בעצת אחיתופל של מומחי הפרסום ויחסי הציבור שלהם, ישתתפו בפרהסיה בהילולה של עלי באבא ממוסחר, ינשקו את זקנו ויקבלו בתמורה צילום רנטגן בשחור-צהוב בעיתון של מחר.

תת-מחלקה של אלוהים הם האובות והיידעונים למיניהם. אלה אינם מומחים כדת משה וישראל אך הם ניחנו בכוחות מאגיים לחיזוי העתיד ותמיד מצליחים לנבא את העבר. כלים שונים משרתים עובדי אלילים אלה. יש בהם עובדי כוכבים ומזלות הרוקמים מפות המורות את הדרך, יש היודעים לחשב את הקץ בנומרולוגיה מסובכת אך מעולם לא פתרו אפילו בעיה אחת במבחן בגרות במתמטיקה, יש בהם מומחים בשמות המחזירים מתים לעולם ע"י שינוי שמם ל"חי", ועוד לא סיפרנו בשבחה של הבדואית המסתורית הספונה באוהלי קידר, שרק יחידי סגולה זכו לחסדיה.

התמכרויות

וישנן ההתמכרויות. ההתמכרות המקובלת ביותר היא ההתמכרות לעבודה. יש כאן עיוות של ערך חיובי - עבודה קשה והתמדה סוללים את הדרך להצלחה - למצב של התמכרות הפוגע גם באדם עצמו וגם בכפיפו ובמשפחתו. היא מספקת לאדם אשליה שבכך יגן על עצמו מפני כישלון, ועוזרת לו להימנע מלהיות עם עצמו ולחוש רגשות של חרדה ו/או דיכאון. יש גם התמכרויות להימורים, לאלכוהול, לסקס, לתרופות הרגעה ולמשככי כאבים.

מה הסיבות לכך שאוכלוסיה זו מועדת ללקות בשגינות ובשגעונות הללו:

1. **אנשים אלה נדרשים באופן קבוע לקבל החלטות הרות גורל בתנאי אי ודאות** ויש בכך סיכונים גדולים עבורם ועבור המערכות התלויות בהם. המציאות המורכבת, שאף פעם אי אפשר לקחת בחשבון את כל מרכיביה, יוצרת אצל מקבל ההחלטות חרדה ומתח